

POHODA

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1934.

Štev. 2 — Leto III.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Kmet — borbeni nationalist

To vprašanje se med našim narodom tolkokrat ponavlja, da ga moramo osvetliti. Seveda moramo vprašanje pritrdit, kajti kmet, ki predstavlja večino naroda in je temelj države, ne samo more, nego tudi mora biti nationalist, ako hoče celokupnosti in potom te tudi sebi dobro. (Beseda nationalist prihaja od besede nacija ali rod, narod in po naše pomeni človeka, ki mu je mar za dobro naroda.) Tudi pri nas je veliko kmetov v nacionalističnih vrstah. Ti med nami niso samo pasivni opazovalci, nego so delavni, borbeni ljudje dejanja. So to ljudje, ki znajo in hočejo misliti z lastno glavo, čutiti s poštenim srečem, ljudje, ki imajo zrelo sodbo, ljudje s čutom pravičnosti, z zavetijo dolžnosti do sebe, do bližnjega in do celokupnosti, ljudje, ki imajo čiste in dobročine predstave o tem, kako naj bo urejeno gospodarsko, socialno in kulturno življenje našega naroda.

Oni v nacionalistični organizaciji čisto pravilno ne vidijo samo neke skupnosti, v kateri naj bi začetek in konec vsega bilo navdušeno vzlikanje: »Živila Jugoslavija«, nego čuteči, da so oni sami del Jugoslavije, brez vsega drugega vedo in hočejo, da ta Jugoslavija pravilno živi in napreduje. Oni se ne borijo za Jugoslavijo, ker ta je tu, je dejstvo. To so oni sami. Ustvarjena je in živi. Treba pa je v njej urediti in zagotoviti pravico dela, poštenega zasluga in način življenja tako, da se bo z jasnim pogledom moglo zreti v bodočnost. Zaradi tegob, ki veliko večino državljanov tiščijo, ne psujejo države, ker znajo ločiti vsakočasne režime od države, skupnosti nase vseh. Kar je dobrega, vsakomur priznajo, kar je slabega pa hočejo, da se odpravi in izboljša. Niso ljudje, ki bi komurkoli nasedali na mameče besede, na lepodonečne fraze ali na vžigajoče hujšaštvo. Kakor sebi tako privoščijo vse, kar je prav in pošteno pripadniku vsakega stanu in poklicu, ker vedo, da smo drug drugemu potrebni, ker vedo, da si v življenju drug drugemu pomagamo pri delu, pa naj bo to bolj ali manj vidno. Oni hočejo, da bodimo v tej državni zajednici drug drugemu res pravični, enakovredni bratje, hočejo, da smo drug z drugim kot »sinovi majke ene« pravični, ker dobro vedo, da ni prav, če katerikoli stan ali poklic trpi škodo. Kajti ta škoda ali nepravilnost ali motnja v udejstvovanju in izživljanju kogarkoli onemogoča pravilen, harmoničen razvoj narodne celote.

Oni dobro vedo, da nacionalisti nismo krožek ljudi, ki veliko obljuje, a malo stori, nego dela in se žrtvuje, ne zaradi sebe, ampak zaradi dobrobiti celokupnosti in da za vse svoje delo in za vse požrtvovanje ne išče ne časti, ne stolčkov, ne korit, nego mu je edino plačilo zadovoljstvo s samim seboj, ko vidi da v vršenju svoje dolžnosti njegovo delo in žrtve prispevajo k zadovoljnosti, redu, pravičnosti, enakosti za vse in sreči celote. Ker je v svetu mnogo slabega in gnilega, on odstranja slabo in čisti narodno telo gnilobe, očistil ga bo raznega mrčesa in zajedalcev. On veruje, da bo v tem svojem naporu dosegel popoln uspeh za celokupnost zaradi nje same.

Nacionalisti nismo kakor običajna društva, ki jim je na tem, da pridobjijo veliko plačujočega članstva, niti nismo strankarska organizacija, ki bi iskala moči za izkorisčanje slabotnejših. Ne iščemo nemislečih pripadnikov, sotekačev, kimovev, kajti vsakemu poštenemu soplemenjaku smo dobri bratje ter nikjer in v nikomur nečemo srečavati drugega kot bratov ne glede na stan, poklic ali vero. Ne dovoljujemo, da bi se godila krivica.

Ali imamo kak napisan program? Na papirju ne, pač pa v srcih. Ta pravi: »delaj pošteno, priznavaj pravičnost, dobrobit naroda kot celote neguj kakor punčico v očesu, pozraj in goji ljubezen ter hvaležnost do matere.«

Zato tudi ljudem, ki niso našega rodu, nečemo biti krivični. Vsakomur kakor je prav. Kruha hočemo najprej našemu človeku, potem pa naj ga bo tudi za druge, če

Gospodarski svet Male antante

Tudi v mednarodnem gospodarstvu smo odločilen faktor

Mala antanta ni nastala zaradi gospodarskih vzrokov in tudi njeni prvotni nalogi in cilj ravno tako nista bila gospodarskega značaja. V svojem začetku je bila čisto politična tvorba. Vse tri države so se zvezale predvsem, da branijo svojo samostojnost in edinstvo napram vsem napadom od zunaj in napram vsem zunanjim poskusom, da se jih omaje in oslabi. One so se sporazumele tudi zaradi tega, da bi na internacionalnem forumu lažje in uspešneje branile svoje interese in da bi v internacionalni politiki ne bile samo objekt, nad katerim bi imele odločilno besedo samo velesile. Nastanek Male antante je čisto prirodna tvorevina, kajti vse tri države, Jugoslavija, Rumunija in Čehoslovaška so nastale po dolgoletni borbi mladih in svežih nacionalnih sil, ki so bile prej skozi vekove zaslužene in tlačene. Te sile so v vseh treh državah stremele za tem, da združijo do tedaj razdeljene moći v svoji lastni samostojni državi, ki naj bi omogočila popolno sproščenost vseh narodovih sposobnosti in zmožnosti.

ga zasužijo in tudi po svoje doprinašajo k dobrobiti našega rodu. Od tujerodcev ne zahtevamo, da se izneverijo svojemu rodu, kakor to delajo neki »kulturni(?)« narodi. Pač pa od njih zahtevamo, da spoštujejo naš rod, našo zemljo in da so nam hvaljeni, če smejo mirno in spodobno živeti med nami. Izkorisčati našega rodu pa ne dovoljujemo nikomur, najmanj pa tuju. V teh stvareh smo jekleni, ne poznamo kompromisov in ne odnehamo. Kar še nismo uredili, pa še bomo.

Druga združenja, posebno politična, strankarska in podobna so zelo drugačna od nas. Tam je vendarle najprej v ospredju interes samega sebe, ali stanu ali poklica, tam gre za nadmoč in nadvlado nad drugimi, skoraj brez vsakega ozira na to, kako poteka delo in jelo vladanega, brez bratstva, brez prave pravičnosti, brez dolžne obzirnosti in brez ozira na koristi celokupnega naroda. Tam gre za manj ali večvidno nasilje, za izkorisčanje in žalil pogostoto za skupniški ali pa osebni profit.

Noben stan in poklic naših bratov (razen delavca) danes ni tako na slabem kot kmet. Zato tudi noben drug stan nima toliko razloga in potrebe biti borbeni nationalist kot ravno kmet, ne samo kot človek, ampak kot lastnik zemlje, na kateri je zgrajena naša država, zemlje, ki je temelj delu, zaslужku in življenju naroda. Tako na slabem je, ker se še veliko premalo zgane. Preveč se zanaša na dobrohotnost in pravičnost drugih. Toda ti ne utegnjejo delati zanj. Po starji kapitalistično-liberalistični miselnosti delajo zase in proti njemu. Tej nepriliki je kmet veliko sam krit.

Življenje naroda se po naravi ureja in čisti kakor mošt. Mošt pri kipenju meče iz sebe vse, kar ne spada vanj. To tako dolgo, da se presnovi v čisto, zdravo vino. Kadar je narod tako naraven in tako samostilen kakor mošt, tedaj tudi on iz sebe odčisti vse, kar ne sodi vanj, kar ni dobr za njegovo socialno, gospodarsko in kulturno zdravje. Dokler pa narod ni tak, toliko časa Usoda nad njim vihti svoj bič in ga sili k »čiščenju«, k zdravju, k pravemu življenju. Ko je to doseženo, neha tudi prokletstvo Usode. Dokler pa poljujuje bič, ki ga tepe, ni zrel in ne zaslubi boljšega življenja. To ima, kar je voljan prenašati. Ko greš po cesti mirno na svoje delo — kdo se te upa udariti, če ve, da ne dovoliš?

Te besede smo smatrali zaradi jasnosti za potrebno zapisati, da se razumemo, da se objasni napram kmetskemu ljudstvu, kdo smo in kaj hočemo, kajti mnogo je volkov in škodljivev naroda, ki tekajo okoli, delajo proti nam, kajti vodo, da bi lažje v motnem ribarili in o nas tulijo vse mogoče stvari — samo tega ne — kar je res.

Želimo Gospodarskemu svetu Male antante pri njegovem zasedanju v Pragi čim več uspeha

Skupno sodelovanje, ki se je na tej podlagi popolnoma prirodno razvilo med državami Male antante, se ni moglo trajno omejiti samo na politično polje. Ustvaritelji Male antante so se že takoj v začetku zavedali, da jih čaka poleg čisto politične naloge še druga, morda še bolj resna naloga, ki presega delokrog čiste politike, namreč naloga, da pripravijo čim bolj tesno gospodarsko sodelovanje srednjeevropskih držav, da ustvarijo ne samo neki nov politični, temveč tudi popolnoma nov gospodarski sistem v razrahjni Srednji Evropi. Kmalu po svojem nastanku se je razširilo sodelovanje vseh treh zveznih držav tudi na gospodarsko polje. Na svetovni gospodarski konferenci v Genovi leta 1922. se je tesna gospodarska skupnost vseh treh držav prvič javno pokazala. Vse tri države so tedaj nastopile pri vseh pogajanjih v gospodarskih vprašanjih večinoma kot enotna celota in v veliki meri v popolnem sporazumu s prijateljskimi Poljaki. Na vseh poznejših rednih sestankih zunanjih ministrov Male antante so bili poleg političnih vprašanj obravnavani tudi gospodarski problemi. Vedno bolj se je moglo jasno videti, da bi bilo vse skupno politično delovanje držav Male antante bitno olajšano, če bi ne bilo med njimi nikakih nesoglasij v gospodarskem oziru in nasprotno, če bi se vse njih gospodarske interese moglo dovesti v harmonijo, o katerih vemo, da niso vedno tako identični kakor politični. Istočasno je postal uvidevno, da bi se politična zveza držav Male antante znatno ojačila, če bi se jo postavilo na trdna tla skupnega gospodarskega sodelovanja. Tako je bila čisto prirodno ustvarjena ideja takozvane »ekonomizacije« Male antante, o kateri se je prvkrat govorilo na konferenci leta 1927. Tedaj se je detajlirano razglabljalo o različnih konkretnih možnostih skupnega gospodarskega sodelovanja zveznih držav. V to svrhu je bil ponovno organizacijski pakt Male antante, ki je bil postavljen v decembri 1932 in ki je stopil v veljavno spomladji 1933, postavljen poleg stalnega sveta vseh treh zunanjih ministrov, še poseben stalni Gospodarski Svet, ki se je te dni sestal v Pragi k prvemu svojemu zasedanju.

Iskreno pozdravljamo ta gotovo zelo pomembni dogodek v življenju Male antante. Istočasno pa se tudi zavedamo težke in odgovorne naloge, ki jo mora novi organ Male antante častno rešiti. Ne samo nasprotniki Male antante, temveč tudi nekateri njeni prijatelji, so od časa do

časa ne vedno po krivici dokazovali, da bi bila z gospodarskega vidika drugačna grupacija držav v Srednji Evropi morda veliko bolj prirodna in posrečena. Mnogi so tudi mnenja, naj v internacionalnih odnosih držav odločujejo samo gospodarski oziri. To vse kaže na neko nepravilno ocenjevanje gonilnih sil, ki odločujejo usodo raznih narodov. Mi vso poznamo veliko važnost gospodarskih faktorjev v medsebojnih odnosih narodov. Mi vemo, kako tesno povežejo skupni ali paralelni gospodarski interesi razne narode tudi politično in nasprotno, kako lahko nastanejo radi gospodarskih nesoglasij velike sovražnosti med narodi in državami, ki so si često v krvnem sorodstvu. Toda na drugi strani tudi vemo, da je med državami in narodi neenakih ali celo nasprotnih idealov in neistovetnih političnih ciljev vsako skupno in tesno gospodarsko sodelovanje nemogoče, dasiravno bi bilo za obe strani brez dvoma zelo koristno.

Tu je in lastno izkustvo nas uči, da ne more tudi najbolj iskreno politično prijateljstvo dveh držav popolnoma odstraniti več ali manj resna nesoglasja v gospodarskih vprašanjih, da pa more to politično prijateljstvo, posebno če ga vežejo skupni interesi in politične tendenčne, pomagati vse take diference odstraniti. Kajti gospodarski oziri stopijo kljub vsej svoji važnosti v ozadje za politični interesi v življenju narodov. Če torej v praktični politiki politični interesi ne morejo biti podrejeni gospodarskim, je gotovo dolžnost politike, da skrbti za izravnavo morebitnih gospodarskih differenc. Iz zavesti te dolžnosti je nastalo stremljenje po ekonomizaciji Male antante. Ne dvomimo, da se bo Gospodarskemu Svetu posrečilo dosegiti zaželeno harmonijo naših gospodarskih interesov, kajti med nami ni takih divergenč, da bi jih z dobro voljo ne mogli premostiti. Mi smo trdno prepričani, da nas bo Gospodarski Svet Male antante dovedel do tiste gospodarske zajednice, od katere bodo imeli vse tri države samo gole koristi.

Kljub temu pa Male antanta noče ostati nekak otok sredi drugih držav, ki bi bil navezan le sam nase in ki bi samo samega sebe zadovoljeval. Ostati hočemo v živahnih gospodarskih odnosih z vso našo okolico in z vsem oddaljenim svetom. Zaradi svojega očjega takoreč enotnega gospodarskega življenja pa bo Male antanta v internacionalnem gospodarskem življenju postala močnejši, pomembnejši in resnejši faktor.

Ekonomski problem dunavskog basena i Mala antanta

U poslednje vreme nanovo oživljava ideja o saradnji podunavskih država. Opet se govorio o ostvarenju jednog problema, iako nisu proučeni svi uslovi jedne takve saradnje. Podunavske države imaju svoje specijalne krize, koje se odvojeno od Evrope moraju posmatrati. Tako kriza česke industrije razlikuje se od krize industrije u Austriji i Madarskoj. A agrarne krize u podunavskim zemljama imaju svoje posebne simptome, koje treba na drugi način rešavati. Tako, da bi se podunavske države organizovale kao jedna privredna celina, ili da se izmedu tih država razvije što veća saradnja, potrebno je da imaju svoj sopstveni kapital. A one ga nemaju. U tim zemljama problem kredita je vrlo komplikovan. Večinom su krediti kratkoročni sa visokim interesom, iako postoje preduzeća, koja po prirodi svojih poslova, neophodno traže dugoročne kredite. Zatim, same podunavske države su u takvoj prirodnoj strukturi da se poslovi ne mogu finansirati sa kratkoročnim sredstvima. Svi ranije zaključeni dugoročni zaj-

movi dobijeni su pod nepovoljnim uslovima i sa velikim interesom. Ti nepovoljni dugoročni zajmovi takođe su doprineli prezadruženju.

U poljoprivrednim zemljama podunavskog basena agrarna kriza javila se pre nekoliko godina, pod dejstvom konkurenčije američkih zemalja, a zatim zbog veće agrarizacije evropskih država. Zbog tega poljoprivredne države podunavskog basena imaju sve veće teškoće oko izvoznog plasmana svojih proizvoda. Dakle, opšta promena privredne strukture poedinčih država izazvala je pogoršanje u proizvodnji žita, kao i pad cena agrarnih proizvoda.

Za podunavske države vrlo veliki su teret njihovi inostrani zajmovi. Oni ih gone da spoljna trgovina bude što aktivnija, a opet konkurenčija novoagraričiranih država ometa im svaki aktivniji saldo u izvozu. Na taj način je onemogućen transfer. Podunavske države plačale su, dok su mogle, iz rezervi svojih emisionih banaka. Zatim, sve evropske države unele su čitav niz opštih zaštitnih mera, tako da je dr-

žavama podunavskog basena onemogućen izvoz. Međutim, sve te teškoće poverilačke države nisu hteli da uzmu u obzir: one su i dalje tražile da se služba sa dugovima redovno obavlja. Jasno je da su se zbog toga rezerve u valutama pojedinih emisio-nih banaka naglo smanjile, kao što to po-kazuju sledeća tabela:

	1va	4ta	2ga	2ga
	četvrt	četvrt	četvrt	četvrt
	1931.	1932.	1932.	1933.
Austrija	621	232	140	108
Bugarska	74,8	86,6	62,6	58
Grčka	186	128	47	11
Madarska	138	108	97	75
Rumunija	310	309	295	318
Poljska	547	474	308	319
Čehoslovačka	576	417	412	408

u milionima švajc. franaka

Sve ove države u nedostatku deviza pribegavale su dugoročnim inostranim zajmovima ili sličnim radnjama, što je izazvalo bekstvo kapitala svih tih zemalja. Da bi se izbegle opasnosti ove države su morale da donesu mere za deviznu kontrolu i devizni postupak. Devizna kontrola nije u prvi mah vršena sistematski. U mesto da se reguliše uvoz i da se plaća sva uvozna roba, regulisan je izvoz. Kao posledica toga rada javila se velika ponuda vezanih potraživanja u raznim valutama, što je izazvalo veliku disažiju tih deviza. Uz to je došla retorija sa kliničkim ugovorima. I sve to je izazvalo kružni valuta u podunavskim državama. Zbog toga su te države morale da ograniče svoje odnose i da obustave transfere instru-nih finansijskih potraživanja.

Pa i pokraj svih tih teškoća valute podunavskih zemalja ostale su stabilne. Stabilnost tih valuta obezbedena je regulisanjem platnog bilansa.

Ako se i dalje nastavi sa politikom ograničenja spoljne trgovine i privredne

aktivnosti onda je teško reći kada će i da li će se doći do poboljšanja sadašnjeg stanja stvari. Pre svega moratorijumi i de-vizni postupci moraju se shvatiti kao pre-lazna stanja. Kada se ostavi samom tržištu da odreduje kurs, onda će se kurs automatski postaviti i sam sobom održava-ti. Samo se tako može predvidati docni ja ravnoteža platnog bilansa.

Od svih podunavskih država jedino zemlje Male Antante pokazuju raspoloženje da se vradi mogućnost kretanja u trgovinsko-političkom pogledu. Na taj način povećaće se medusobna razmena dobara, što će doneti poboljšanje položaja u državama Male Antante, a i kod ostalih država podunavskog basena. U interesu je podunavskih država da akciju Male Antante u privrednoj saradnji podupri i pot-pomognu. Jer plan Italije o dunavskoj sa-radnji biće od interesa samo Italiji, a ne i zemljama u dunavskom basenu. Plan g. Musolinija je da izazove surevnjivost austrijske industrije protiv čehoslovačke. Pokraj toga taj isti italijanski projekat predlaže da podunavske države rezervišu jedan deo svoga tržista trećim državama, koje bi im odobrile preferencijale, a čiji bi trgovski bilans bio pasivan prema njima. Po italijanskom memorandumu jedino bi Italija imala koristi u podunavskoj sa-radnji. Čehoslovačka bi bila teško pogodena konkurenjom italijanske industrije u podunavskim zemljama. A Italija će i dalje kupovati najveći deo žita u Americi i Rusiji. Po italijanskom planu podunav-ske države ne bi se približile u privrednoj saradnji, već bi se udaljile jedna od druge.

Dakle, plan Italije o podunavskoj sa-radnji je neizvodljiv. Ranije ili docnije svet će se morati da vrati idejama pri-vredne saradnje onako kako to predviđa Mala Antanta, po svom planu o ekonom-skoj saradnji.

I. A.

pretirano visokih cenuh ne more kupovati. O reakciji, ki se pojavila ob takih razmerah v kmetovi duši, naj niti ne govorim. Kdo pri-deluje pesu? Za koliko jo prada? Lani je bila cena za 1 kg sladkorne pese ca 30—40 par. Za 1 kg sladkorja se pa rabi približno 4—5 kg sladkorne pese. Naj ne mislimo merodajni krog, da ne zna kmet toliko računati, da ne bi preračunal u ugotovil krivice!

Ob takih razmerah hira mladina telesno in duševno. Čuti, da nekaj ni v redu, sliši skrbne pogovore starjev, ki obupujejo nad razmerami.

Ni li škoda, da daje država letno težke milijone za narodno zdravje. Kaj pomaga zdraviti samo liste, če je bolna korenina. Od-pravit je treba primarno zlo, potem šele podpore za odstranitev za sekundarnega značaja.

Ta kmečki otrok že v nežni mladosti spozna gnusco družbe in sistema. Ideali in vse mladostno veselje je oradezavano z ve-likim madežem, ki se v poznejših letih spre-meni v sovraštvo do ljudi ter do države.

Naj li kot nacionalisti in socialno usmerjeni ljudje gledamo, kako propaga dorascjo-ča generacija? Naj li dopuščamo, da hodijo

ljudje radi bede v smrt, med tem, ko se ne kateri za par podpisov, ki jih dnevno napravi, mučijo s skrbmi, kam bi s to tisoč svojih mesečnih plač in ko si nekateri družbe delijo po več sto in tudi tisoč odstotkov div-dele. Kdo bo nosil odgovornost? Kaj bo rekla na to zgodovina? Kdo naj daje kmetu moračne opore, da bo zdržal, dokler ne bo iz obupa padel v še več zlo, v pjančevanje, kar se že v mnogih primerih dogaja?... Ni da... Nezaupljiv kakor je kmet že po svoji duševni strukturi, ne zaupa v nikogar, saj je še vedno, kadar se je zaupal temu ali onemu, bil ogoljufan, okraden svojih žuljev.

Ostaja nam samo eno vprašanje: »Naj mar mirno gledamo, kako propaga generacija, od katere bo mogoče zavisele bodočnost Ju-goslavije? Ne! Da smo kmetu zaupanja in vere v lepo bodočnost, dvigajmo onemoglo mla-dino, brez besed in fraz mu pokažimo poti do tistega smotra, ko bosta de-lo in cena za njegovo delo v pravič-nem razmerju, da bo lahko z veseljem razvijal svoje sile ter ne bo z žalostjo v srcu gle-al na propadajočo mladino in da se ne bo med narod razpirilo bolezen nekaterih zapad-nih narodov — zakon brez otrok!!

Delavsko izobraževanje in šola

»Pohod je posvetil svojo pažnjo tudi nacionalni vzgoji na kmetsko nadaljevanih šolah. Tudi naše oblasti, posebno še kr. banska uprava, posvečajo strokovni pa tudi na-cionalni vzgoji našega kmeta vedno večjo pažnjo. Prav je, da se posveča kmetu kot ste-bru države toliko pažnje, vendar pa pri vsem tem ne smemo pozabiti, da igra v Dravski banovini po svojem številu, svoji važnosti, pa tudi pomembnosti naših industrijskih krajev, ki so posejani vzdolž cele naše severne meje — veliko vlogo tudi — indu-strijsko delavstvo. Vse premalo se je o delavskih čzobrazbi pisalo in razglabljalo zlasti pri nas v Dravski banovini, kjer bo delavcev kmalu toliko, kakov pa pravih kmetov.

Poglejmo, kje se nahajajo naši industrijski centri in prišli bomo takoj do spoznanja, kako veliko vlogo igrajo v našem nacionalnem življenju baš — industrijski delavci! Ob severni meji so industrijski kraji Črna, Mežica, Prevalje, Guštanji, Dravograd in Mut-a. Blizu meje so Žejanji, Fala in Ruše, pa tudi Maribor, Sladki vrh, Ptuj — nadalje še Tržič in Jese-nice.

Sedaj pa poglejmo, kako je z delavskimi nadaljevanimi šolah! Ali jih sploh imamo? V Guštanju n. pr. so nekaj časa obiskovali mladi delavci obrino nadaljevanlo šolo. Sol-ski odbor je vložil prošnjo na Delavsko zbor-nico za podporo. Prošnja ni bila vzeta resno v poštev in je bila tudi — odklonjena. Zbor-nica za TOI izda lepe vsote za izobraževanje obrtnega naraščaja. Kdo skrb za nadaljnjo izobrazbo delavstva? Ali ne bi bilo važno, da se delavski otroci, ki so zapustili Narodno šolo, še nadalje vzbajajo strokovno pa tudi nacionalno? Ali ne bi bilo to važno za kraje, važne obmejne postojanke, kakov so Črna, Mežica, Prevalje, Guštanji, Dravograd in Mu-ta? Vprašamo to v času, malokdaj primernej-šem. Za tako vprašanje kakor ravno sedaj, ko se zopet snuje Socialno demokratska stranka in ko se širi nemški nacionalni so-cializem Adolfa Hitlerja ob naši meji: Ali naj naše delavce v važnih obmejnih post-jankah zopet vzbajajo k narodni mlačnosti, raz-rednemu sovraštvu in v protivojaškem duhu gnilobo sejoči marksizem?? Ali ima Delav-

ska zbornica v Ljubljani svoja sredstva samo za Ljubljano in kvečemu še za Maribor, za razkošne palače in rdeče konzume, nima pa sredstev za obmejne industrijske centre? In če bi jih imela, v kakšnem duhu bodo vzgojeni delavci? Ali v nacionalnem, ko pa morajo še nacionalni intelektualci, potem, ko so vstopili v marksistični tabor, proti svoji volji in naravi zatajevati svoje nacionalno čuvstvo?

Težko je v sedanjih časih zidati, veliko lažje podirati. Stevila so naša narodno izobraževalna in narodno obrambna društva v nekaterih krajih ob meji, toda vsa so zelo, zelo šibka, kadar gre za gmotna sredstva. Kdo bo prevzel delavsko nacionalno vzgojo, ali gmotno podprla narodno obrambna in izobraževalna društva ali tudi delavsko na-daljevanje šole? Po nekod so delavci mnogo važnejši, pa tudi zanesljivejši nacionalen či-nitelj, nego v mržnjo zapeljani kmetje. Kaj bomo ukrenili? Kako bomo postopali z razdi-rači? Ali bomo pustili sejati: same narodne razdor, nacionalne mlačnosti in nacionalne malodušnosti po socialni demokraciji? Ali pa bomo podprli narodno obrambna in izobraževalna društva, ustanavljali delavsko nadaljevanje šole z narodno vzgojnimi smotri in one-mogocih razdorni in pogubno marksistično propagando.

Narodna odbrana bo vodila svoj račun o vsem tem, zasleduje pa naj tudi snavanje marksistične internacionale med našim narodom ter skrbno prerezeta njen program, še predno bo oficielno odobren.

Za mir v državi in med državami, in na-rodni lažki skrb tudi strogo nacionalistične organizacije, in Šola ne da bi bilo treba vsled tege sečati nacionalno mlačnost ali celo od-padništvo ter protivojaško figarstvo in razred-no sovraštvu.

Obmejni učitelj.

Za nas je jugoslovanstvo gotova stvar; gre nam samo za socialno pravično ter ekonomsko dobro ureditev države

Socialno vprašanje kmečke mladine

O marsikateri stvari se kaj rado preti-stra. Sklenil sem se zato sam prepričati, na svoje oči videti, kako in kaj je z našim kmetom.

Naj povem in pokažem sliko samo ene vasi, saj so si tako vse podobne, ena je enaka drugi. S plahimi koraki sem se pribli-ževal prvim hišam, dobro sem čutil, da ne bom priljubljen gost, kajti kmet sovraži da-neš že vse, karkoli diši po gospodi. Nešteto-krat so že prišli gospodje v mestnih skupnjah, vedno je bil ogoljufan. Edino če prideš k nje-mu z odprtim srečem, s čisto mislio, bo za-čutil, da si z njim, razkril ti bo svoje težave.

O položaju kmeta se je že mnogo pi-salo, korigirati bi bilo treba samo v toliko, da je v resnici še vse huje, kakor sem doslej čital po raznih listih. — Predvsem me je za-nimala mladina, generacija, ki dorašča in katera bo čez nekaj let začela aktivno sode-lovati v državnem življenju. Gledal sem to da mladino, ob pogledu nanjo pa je v moji duši vstajalo grozno vprašanje: »Ali je to tisti zdrav našašč, kar se tolikokrat rado povdar-ja?« »Kje je mladostna živahnost?« Taka in podobna vprašanja so me mučila, ko sem gle-dal bleda upadla lica, deco drobnih teles

oblečeno v že stokrat zašite cunje. Motnih oči ter z beganiami pogledi me je opazovala mladina. Brez samozavesti, brez ognja v očeh raste pod težo razmer naša podeželska mladina. Poiskati vzroke ni bilo težko. Utegnil bi kdo reči, da je kmečka mladina zdrava in krepka, saj ima dober zrak, jaje, kruha, mleka, mesa itd. Res je, kmet ima tega mnogo. Toda sadov, ki jih je pridelal s svojimi ro-kami in namočil s svojim potom, ne uživa sam. Da more zadostiti najnovejšim potre-bam pri gospodinjstvu ter da more ustreči visokim zahtevam drugih javnih dajatev (kar v 90% ne more); mora vse preje omenjene dobrine prodati. Ostane mu doma najslabše. (Proda najtežeje prasiš, vsa jajca, vse mleko itd.) Cesto se potemtakem dogodi, da kmet nima kruha. (Ne pove že to dovolj?) V je-čmenovo kavo, ki je največkrat črna, ne deva-jo sladkorja. V premnogih vaseh sem skoraj pri vsaki hiši videl male zavitke — saharin. Da, poglejmo resnici v oči, pretežna večina kmečkih družin uporablja место sladkorja saharin. Ko človek vse to gleda, se zdi, da je prišel v deželo sladkorno bolnih. Naš kmet pa nima sladkorne bolezni, ne uživa zato sa-harin, marveč zato, ker sladkorja pri teh

dolina ne sodi na noben način več sem, kot ne Kanalska med Pontebo in Trebižem. Če hočemo izvedeti kaj o mejh stare Forojske vojvodine,

Imenovanje alp in mest in ozemlja po Juliju Ce-zarju je več kot dvomljivo! — Furlani bi seveda radi naredili iz latinskih Zelliae — latinsko ime (Julia)! Zelliae — Agelia Pavlova pa ni nobena dolina, torej tudi zato ne more biti ne Ziljska ne Kanalska dolina, ker bi jo kot tako označevalo »latinsko« ime in bi to omenil tudi Pavel Dijakon!

Rutar ima sicer popoloma prav, da je ležala Agelia v naravnih mejah, ker naravne meje tečejo po prvih obronkih gor; zelo se pa moti, če pojmuje mejo stare Italije v smislu Italijanov od danes!

Važna pa je Rutarjeva konstatacija, da je Agelia ležala »prav blizu Furlanije« in da ni bila nikakor obširna zemlja. (On podčrtal!)

»Da je bila »Zelliae« le majhna pokrajina, za-trjuje nam Pavel Dijakon sam s tem, da jo na-zivlje regio, t. j. sploh krajina, manjši del dežele.« (Rutar.) Tudi iz tega lažko sklepamo, da je ta del dežele v Italiji, v Forojskem vojvodstvu! Celo »zglobošči Muchare« (kot ga imenuje Rutar), nemč in sovražnik Slovanov, mora priznati, da je moralna »Zelliae« ležati prav blizu Forojske vojvodine, »da, moralna je popoloma z njo mejiti. To je že blizu resnice, a Linhart je zadel v črno: on tri, da so podvrženi Slovenci stanovali naj-blizje Forojski vojvodini, v Karnski planjavi!«

Da, v Karnski ravni so že pred Rimljani žili Karni, praslovansko ljudstvo in en del te ravnine je imel oddavnina slovensko ime Ag(e)leia — Oglej, po katerem so Rimljani krstili svojo slavno trdnjava Akvilejo! Agelia — Aglia — Zelliae — Pavla Dijakona je naša Agleja — Oglej, veliki ogelje beneške-karske ravnine, vrata v Italijo do Langobardov!

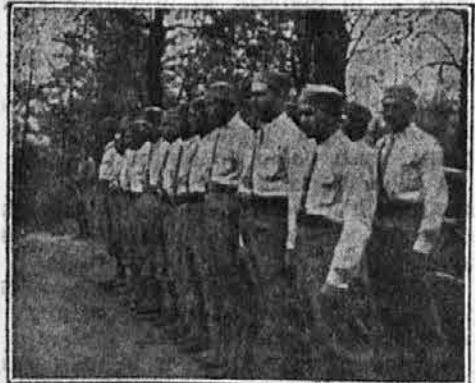
Langobardi so najprej zasedli Foroju — Čedad in še pozneje, ko so že bili gospodarji si-tuacije, so razbili Aquilejo, ki je potem propadala vedno bolj Center vojvodine je bil v Foroju, na severu: jug, Akvileja in sogel — Oglej je izgubil svojo važnost. Ko so izvenitalki Slovani nabilni Langobarde, so se dvignili tudi ljudje v »oglič«, ampak, ko sta prišla zopet v deželo Taso in Kako, so se morali udati in plačati davek!

** L'Istria e il nostro confine orientale. Nuova Antologia.

Ko so Rimljani v slovenski pokrajini — Oglej — zgradili svojo trdnjava, so ji dali — domače ime, umevno pa, da so ohranili sami priseljenici neko približno takšno ime tudi za ozemlje — Oglej — Agelja, Aquileja! Zelliae smatram za ostane-tega imenovanja! Oblike kot Agelija, Ag(e)lla, kot piše pravilno Valvasor, so že naš Oglej! Zelliae je pravilne Zelja (kot Celeja)! Pavel Dijakon je sprejel v svojo zgodovino seveda »klasično« latinsko ime — Agellia! Če je res vzel to ime se je pomolil samo v akcentu! Kot dober »latinec« je izmed različkov gotovo vzel najboljše ime in to je na vsak način ime z A in ne polkvarenka Zelliae, ki jo imamo gotovo od kakega izmed prvih prepisavev, ki so se poznali vulgarno Zelliae!</

Službene vesti

ODREDBA

Ker nekateri borce nosijo velike značke NO pripete na civilnih suknjičih odnosno na šubarah v neslužbenem času,

o d r e j a m o ,

da se smejo znaki borcev nositi le v službenih primerih, katere odredi po potrebi čelništvo viteških sekcij.

Celništvo viteških sekcij.

PREDAVANJA

Vsak drugi petek se vrše poljubna predavanja v prostorijah restavracije na Glavnem koledorju. Predavanja so za vse borce obvezna, vabljeni pa so tudi vsi ostali člani Narodne odbrane.

VAJE V SOBNEM STRELJANJU

Ob četrtekih v gostilni pri »Levu«, ob torh k v gostilni »Kovačič« na Tyrševi cesti 82 ter ob sobotah pri »Breskvarju« na Opekarški cesti in sicer vsakokrat ob 20. uri, se vrše sobno streljanje, ki ga prireja bratska Strejčka družina. Tega streljanja se morajo udeleževati tudi vsi borce in to na njim najboljih streliščih.

Okočna komanda Ljubljana.

Predavanja NO v radiu so s 26. t. m. prejavljena z 18:30 na 19:30 uro. Vrše se kakor doslej vsak drugi petek.

Samopouzdanje Potiorekovih oficira

Bilo je to — ako se ne varam — u drugoj polovini maja, kada su pozvali vladinog komesara na konferenciju, na kojoj mu je bio saopšten ceo program boravka nadvojvode u Bosni i u Sarajevu, sastavljen od generala Potioreka. Tamo je trebalo i odrediti, kakva sredstva bezbednosti treba upotrebiti za vreme posete u Sarajevu. Sećam se onoga što mi je o ovoj konferenciji prizao dr. Gerde, sa kojim sam bio u ovo vreme u prilično bliskim odnosima. Na ovoj sednici glavnih reč su vodili oficiri generalštaba (putovanje nadvojvode imalo je čisto vojnički karakter) i uopšte nije se moglo ni govoriti o tome da se odustane od ovoga putovanja; da bi mogle postojati koje prepreke, koje bi onemogućile prestolonasledniku da putuje po »svojoj zemlji, kada i kojim putem hoće da putuje.

Dr. Gerde je zatražio da se postave duž ulica, kroz koje će proći nadvojvoda Ferdinand, kordoni vojske; policija treba da ima, po njegovom mišljenju, neograničeno pravo da u ovo vreme vrši kućne pretrese; samo u tom slučaju on bi mogao da uzme na sebe odgovornost za bezbednost prestolonaslednika u Sarajevu. Šef generalštaba je na to odgovorio da: Gospodine vladin komesare. Vi vidite aveti (Herr Regierungskommissär, Sie sehen Gespenster). Dr. Gerde je nastao na tome da se njegovi zahtevi slavne na protokol, što se učinilo, pri ironičnom osmehivanju oficira. Oni su sigurno misili da se dr. Gerde pre svega boji za svoju ličnost. Uprkos tome, držanje vladinog komesara u toliko je uticalo na oficire da su počeli razmišljati o eventualnosti da se posle svršenih manevra u Sarajevu pošalje dovoljan broj vojnika, da bi se od njih mogao učiniti špalir duž ulica (za vreme manevra ostala je u Sarajevu samo jedna četa pešadije); li, posle razmišljanja, rečili su da se to ne može sprovesti, jer se vojnici ne bi mogli na vreme preobući u paradne uniforme. Rešeno je iz toga razloga da je stvar policije da izvrši obezbeđenje u Sarajevu, ma da je bilo potpuno jasno da to ne može biti nikakva dovoljna zaštita.

Program prestolonaslednikovog bavljenja

Prema utvrđenom programu, nadvojvoda sa suprugom trebalo je da dođe specijalnim vozom 28. juna oko 10 sati iz banje Ildže u Sarajevu i da se odmah uputi u kasarne u Zeleničkoj ulici. Posle razgledanja kasarni trebalo je da prođe automobilom kroz ulice: Zeleničku, Mustaj begovu i Apelovim kejom do opštine. Tamo je trebalo da ga čeka pretsednik opštine Fehim efendije Đurić sa opštinskim savetom i da ga pozdravi u име grada Sarajeva. Posle toga supruga Franje Ferdinanda trebalo je da ide u prostorije sabora na drugom spratu opštine, gde su joj se imale pokloniti predstavnice najistaknutijih muslimanskih porodica iz cele Bosne, a prestolonaslednik je imao da ide u kancelariju pretsednika opštine. Dalje put je vodio Apelovim kejom do Latinskog mosta (sada Principov most), zatim kroz tesne ulice Franje Jozefa, Rudolfa, Ferhadije, Demalšu (na kratko vreme pre toga promenjena u ulicu Franje Ferdinanda), kroz ulicu Gornja Hiseta i Zeleniku do zgrade novog zemaljskog muzeja, dokle gotovo istim putem kojim je nadvojvoda došao u Sarajevu. Posle razgledanja muzeja, u toku od jednog sata, bio je još predviđen doručak u Konaku (namesnikova palata) kod generala Potioreka, odakle je nadvojvoda trebao da ide istim putem u opštini. Posle doručka kraljem ulicom Bistrim, od stanice istog imena, trebalo je da otputuje iz Sarajeva.

Policiske mere bile su nedovoljne

Ceo ovaj put iznosio je preko sedam kilometara. Ako je u pitanju policijska zaštita, trebalo je računati sa dužinom od četiri kilometara puta, jer je postojala mogućnost da se delimično prebacuje policija sa jedne ulice na drugu. S obzirom na to što je efektivno brojno stanje državne policije u Sarajevu iznosilo 112 ljudi, mogla se rasporediti policija po ulicama samo na taj način, da jedan policijac od drugog bude udaljen na obe

TO PA MORAMO JAVNO VPRAŠATI

Nekje na Gorenjskem se je dogodilo, da je kmet A prodal kmetu B prav majhen komadič zemljišča, ki ga je B zaradi ureditve nujo rabil. Cela zadeva se je menda izvedla bolj v namenu, da je A ustregel B-ju, ker je tistih par metrov brez nadaljnega lahko pogrešil. Zaradi reda in prepira v zemljiški knjigi sta napravila kupno pogodbo. Kupnina je znašala 300 Din. Pristojno oblastvo je pri tej kupniji naračunalno in zahtevalo 400 Din prenosne takse. Ne vemo, ali se je tu splašil uradni konjiček, ali je to napravila uradniška pregročnost ali sta sosegda mislila državo ogoljufati. Prizadetemu oblastvu bi bili za pojasačilo hvaležni.

POMEN JADRANSKEGA MORJA V NACIONALNI ZGODOVINI

Mornarska sekacija Krajevnega odbora JS v Ljubljani je pripravila ciklus predavanj o Jadranskem morju, življenju ob in na morju ter sploh o vseh panogah pomorstva v obči. Mornarji kot temeljiti poznavalci morja in življenjskih prilik na morju, bodo svoja predavanja prednašali slovenski javnosti v poljudni besedi, iznesli bodo vse zanimivosti pomorskega življenja. Ta predavanja bodo torej ne samo zanimiva, ampak tudi zabavna.

Ta ciklus predavanj prične 11. jan. 1934 ob 20. uri v dvorani OUZD v Ljubljani s skoptičnim predavanjem našega priljubljenega predavatelja br. Dr. Alujeviča v slovenskem jeziku. Njegova znanja duhovitost in šegavost jamčita, da bo predavanje res zanimivo.

Vse prijatelje našega morja vabimo k predavanju, ki bo brezplačno.

Odbor Jadranske Straže priredi v nedeljo, 14. t. m., ob pol 17. uri akademijo s plesom v Trgovskem domu. Vabljeni vsi člani Narodne Odbrane.

NOV KMEČKI STANOVSKI LIST

»Brazda«, kmetsko-stanovski list, glasilo absolventov kmetijskih šol, — se imenuje nov list, katerega 1. številka je izšla te dni v Ljubljani. List so začeli izdajati absolventi kmetijskih šol. »Brazda« bo obravnavala vse kmečki stan zadevajoča vprašanja z izrazito

strane ulice približno na 50 metra rastojanja. To znači da je po jednoj strani ulice udaljenost jednog policiaca od drugog iznosila približno 100 metara. Ova zastita koja, uostalom, ne prestavlja nikakyu realnu garancijo bezbednosti, ma da su policijski morali da budu licem okrenuti prema publici, bila je moguča samo u slučaju da se mobilisu sve sile i da se liši ceo grad službe bezbednosti. Na stanicama za neophodno službu na telefonu trebala se »pozajmiti« zemaljska žandarmerija.

U broj policijaca u računatu su detektivi (bilo ih je ukupno pet), koji su trebali da se kreću po trotoarima između naroda. Nekoliko dana pre dolaska prestolonaslednika u Sarajevo dodeljeno je još u ponovo šest detektiva — dva iz Beče, četiri iz Budimpešte, koji nisu znali jezik, a u toliko manje mesne prilike i lica. Poslali su ih da bi eventualno obratili pažnjo na medunarodne anarhiste. Nekoliko detektivki i žandarma, to je bila cela pomoč koju je dobila sarajevska policija, a o tome da je u isto vreme generalštab razmestio po sarajevskim ulicama svoje konfidente, nije se javilo čak ni vladin komesar. Kao kontrolni organi bili su podleženi svi činovnici vladinog komesara, na taj način što je svaki dobio svoj teren da ga kontroliše. Ova raspodela svih snaga, kojima se razpolagalo, omogućila je u nekoliko odvratjanja reda za vreme dolaska, li nije moglo biti ni reči o obezbeđenju u slučaju ma kakvog pokušaja atentata.

Pre dolaska prestolonaslednika bila su primenjivana i druga sredstva bezbednosti, koja se obično upotrebljavaju u ovakvih slučajevima. Priredeno je nekoliko racija po celom gradu da bi se prečistili nesigurni elementi, a nekoliko sumnjivih ličnosti zadržano je u policijskom zatvoru celo ove kritično vreme. Pored drugih tamo se nalazio Velimir Mandić, koji je bio osuđen da ima anarhističke namere i o kome se dobio izveštaj iz Zemuna da se nadavno vratio u Srbiju. Pojačana je kontrola nad strancima, skraćeno je vreme prijave, a od 15. juna vršen je na stanicama pregled osoba koje su dolazile u Sarajevu i traženo je legitimisanje od nepoznatih putnika. I ubrzan je kraj školske godine u svim srednjim školama, a učenicima je naredeno da se odmah razilaze kućama posle zatvaranja škola. Projekat da bi se put, kojim će proći prestolonaslednik, obavio tek u veče 27. juna, nije se izvršilo iz razloga, što bi u tom slučaju ulice, po kojima je trebalo da prođe nadvojvoda, bile suviše slabo ukrašene zastavama. Pretsednik grada je nedelju dana pre sevčanosti izdao poziv narodu da ukrasi svoje domove, a iz ovog obaveštenja bilo je vrlo lako doznati kojim ulicama će proći visoki gost kroz Sarajevu. Zbog toga je bilo potpuno razumljivo što je tačan program boravka Franje Ferdinanda objavljen po svima sarajevskim ulicama.

Vred da uporedimo datume kada je policijska vlast upoštevala da počne sa svojim pripremama (druga polovina maja) i kad su počele prve pripreme za izvršenje atentata (kraj marta); atentatori su dakle nočeli da se minutište mnogo ranije. Preduzimanje sredstava bezbednosti počelo je tek onda, kad su atentatori bili već davno u Sarajevu. Za one koje poznaju sarajevske prilike bila je vrlo laka stvar da izbaču kontrolu na stanici, jer se u Sarajevu može doći lokalnim vozom iz Ilidže do fabrike divana, izberavši glavni stanicu. Ovi put je izbran Danilo Ilić, organizator atentata koji je doneo komisiju i brauninec iz Turje, baš prvič dana primenjivanja kontrole na stanici.

Prikrivena vojnička uprava u Bosni i Hercegovini

Moglo bi se s pravom prebacivati komesaru da je u tako važnoj stvari on, šef policijske vlasti, koji je jedin odgovoran za bezbednost u Sarajevu, svušće popuštao oficirima generalštaba. Ali ko je poznavao »nepogrešivost« i samovolju oficira generalštaba neće se čuditi ovoj popustljivosti vladinog komesara. Treba dodati da je u Bosni i Hercegovini od 1912 godine postojala prikrivena vojnička uprava, koje ranije nije bilo. Ovu promenu sproveli su posle odlaska banova Burjiana s položaja ministra za Bosnu i Hercegovinu, i na taj način general Potiorek dobio je u svoje ruke punu vlast nad anektiranim oblastima, kao nad neiz-

kmečkega stališča, na programu ima dalje delo za poklicno izobrazbo in za slogo med kmečkimi ljudmi, poleg tega pa hoče tudi gojiti tovarištvu med nekanđanim sošolci in vzdrževati vez med njimi.

Vsakemu kmečkemu človeku, posebno vsej kmečki mladini, ki se zanima za kmečko-stanovska vprašanja, prav posebno pa še vsem absolventom raznih kmetijskih šol (tudi mlekarne, zadružne in viničarskih) in bivšim gojenkam kmet, gospodinjskih šol priporočamo, naj naročno takoj da res kmečki list, ki bo mogel ob tako nizko določeni naročini (letno Din 10—) izhajati le, če mu bo to omogočilo veliko število naročnikov. Zato naj vsi res kmečko čuteči ljudje podpro svoje stanovske glasilo s tem, da ga takoj naroči pri: Uprava »Brazda« (Zaks), Ljubljana, Tyrševa c. 29/I.

IZJAVA

Obveščen sem bil, da raznaša nekdo med mestnim uradništvom v Ljubljani govorico, češ, da sem zahteval in da zahtevam znižanje uradniških prejemkov. Ker do sedaj sploh še nisem imel prilike izraziti tozadnega svojega mnenja, je ta govorica neresnična in ocividno izmišljena od ljudi, ki se ne prestano bavijo z menoj. Privoščim mestnemu uradništvu, da je bolje plačano kot državno, če pa sem zahteval redukcijo gotovih doklad pri enem višjem uradniku, s tem še nisem zahteval redukcije plač.

Dr. Cepuder Josip.

Ponižno vprašanje si dovoljujejo ljubljanski davkoplačevalci na mestno načelstvo glede automobile, ki je imel v letu 1933 evdenčno številkovo 500. Ta auto je bil tekom leta 1933 često opazovan zlasti ob nedeljah in praznikih na vožnji proti Lukovici in nazaj, pa tudi proti Trebnjem in nazaj. Ko je bil zdravnički kongres v Crikvenici, je vozil ta auto tudi tja, čeprav mestna občina na tem kongresu baje na bilo kakšen način ne bila zastopana. Kolikor vemo, je ta auto v uporabi mestnega fizikata ljubljanskega.

Upravičeno smo pred prevratom misili, da bo Slovence vse mlada Jugoslavija objela in da v krilu nje se jim začne nova doba srečna in vesela, ker potem grozote vojnih let vse bi kmalu pozabili spet. Vojna narode osvobodila, a Slovence je kar tretji del v tisočletnih dohah in podarila sta človeštvu v prid, ponos in uživanje. Dolgo še ne posušje se vse solzé in na milijone še odprtih ran je, ki jih ne ozdravi čas in krvavé vedno huje na posledicah te vojne. Take tudi so Slovence rane dvojne, ki s primorske in s koroške jih strani čutimo, ko slišimo, kako god tam zasužnjenim se našim bratom.

Upravičeno smo pred prevratom misili, da bo Slovence vse mlada Jugoslavija objela in da v krilu nje se jim začne nova doba srečna in vesela, ker potem grozote vojnih let vse bi kmalu pozabili spet. Vojna narode osvobodila, a Slovence je kar tretji del v novo hujše suženjstvo pahlila, ki ga svet krivični je sprejel pod okrilje kramarske zaščite. Oh, pol milijona bratov, sester zdaj nam umira smrti silovite, ker nasilne jih za vekomaj rodnini jezik hoče ugonobiti in v odpadnike jih naše spremeni. Mi, ki v Jugoslaviji smo še živi, pa ne smemo dopustiti tega. Rod naš že prestal preveč je zlega, zanj v obrambo dvignimo pesti in povsod naš glas se naj razlega: »Svet pravični nam krivico poravnaj, našo zemljo in rojake daj nazaj, kameniti prestol naš pri Gospej sveti nam za vedno mora se oteti; Lah nazaj čez Sočo mora iti, Istra, kraški in primorski svet prost in ves naš mora biti spet!« A nasilne, ki se rad pajdaš z našimi sovražniki in strasi z novo vojno, naj sedaj spozna, da prokletstvo vsega bi sveta s strašno kaznijo zadelo njega, če požar zanetil vojnega bi zlega.

To, kar on povzročil že gorja rodu našemu je onkraj meje, po osveti kliče do nebā in tiran zaslužil davno že je smrtno strelo nebesnih visav. Torej, če je svet za nas brljav in krivčen, pa sedaj dolžnost svojo ti, nebo, med nami stori, zdrži narod naš, mu daj prostost, zatiralce s kaznijo spokori in potem nikoli več nedaj, da naš rod še v sužnost pal bi kdaj! To, pravično in usmiljeno nebo, prosimo za narod zdaj te presčrno; ako pa še ti v krivicah nas pustiš, vse zaupanje pri nas zgubiš!

Franc Rojet.

NEPOTREBNO SPREMINJANJE CERKVE NEGA PATRONA

Nova cerkev pri Sv. Krištofu naj bi se imenovala Ciril-Metodova, tako vsaj se glasi predlog, če ni to že sklep cerkvene uprave. Prav tako ime pa bo imela tudi novo zgrajena pravoslavna cerkev. Ce bo ljudstvo bilo točno označiti, o kateri cerkvi je pogovor, bo moralno reči »Ciril-Metodova cerkev pri Sv. Krištofu« ozirou »Pravoslavna Ciril-Metodova cerkev« ali »Ciril-Metodova cerkev pri Narodnem domu«. Ali je to potreba? Čemu opuščati lepo staro imenovanje »Pri Sv. Krištofu«, ki je znano starim in mladim ne le v Ljubljani sami, marveč tudi daleč napokoli. Zato smo mnenja, naj se ne izpreminja prav ničesar in ime »Pri Sv. Krištofu« naj ostane. Tako želi ljudstvo in tako naj tudi bo.